

NORRAST SAABUNUD KÜLASTAJAD EESTIS 2014.A. VÄLISKÜLASTAJATE UURINGU PÕHJAL

Väliskülastajate uuringu teostas Statistikaamet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse tellimisel. Väliskülastajate uuring 2014 oli valikuuring, millega koguti infot Eestist lahkuvatelt vähemalt 15-aastastelt välisriikide elanikelt silmast-silma intervjuuna kahel perioodil: suvine küsitlusperiood kestis 1.08–11.09.2014 ja sügistalvine küsitlusperiood 17.11–14.12.2014. Küsitluskohad paiknesid Tallinna sadama A ja D terminalides, Tallinna lennujaamas, bussijaamas ja raudteejaamas (Venemaale suunduvates rongides), Narva, Koidula ja Luhamaa piiripunktides, Tartus Ahhaa keskuse juures, Valgas, Iklas (suvel) ja Pärnu spaades (sügistalvel). Tulemused on üldistatavad küsitlusperioodidel Eestis käinud väliskülastajatele; uuringu tulemusi ei saa üldistada kogu aasta jooksul (s.t. kõigil hooaegadel) Eestis käinud väliskülastajatele.

Kahe küsitlusetapi jooksul kokku vastas küsitlusele **212 Eestis ööbinud Norra turisti** (ööbimisega külastajat). Järgnevalt on detailsemalt esitatud uuringu tulemused nende kohta reisi peamise eesmärgi ja Eesti päritolu järgi. Olulisemate tulemuste kohta on lisatud lühikommentaari.

Kuna Eestist on Norrassa elama ja töötama kolinud suur hulk inimesi, moodustasid koguni 37% vastanud Norra turistidest **Eesti päritolu** inimesed – s.t. need, kes ise või kelle vanemad on sündinud Eestis. Norra alaliste elanikena kuuluvad nad Eesti jaoks Norra turistide hulka, kuid kuna nende reisirühmitus on Eestiga mitteseotud Norra turistidest erinev, on nende kahe grupi tulemused järgnevatel joonistel ka eraldi esitatud.

Eesti päritolu inimesed moodustasid ööbimisega külastajatest 37%. Tööreisijate seas on Eesti päritolu inimesi 6%, puhkusereisijate seas 22% ja muul eesmärgil reisinute seas koguni 74%. Muul eesmärgil reisinutest valdava osa moodustasid sugulaste või tuttavate külastajad.

Koos kuni 15-aastaste lastega reisis 23% ööbimisega külastajatest. Kuna Eesti päritolu Norra turistide seas domineerivad nooremad, 25-44aastased inimesed, on lastega reisijaid Eesti päritolu turistide seas märksa rohkem (37%) kui muude Norra turistide seas (15%).

Norra turistide sidemed Eestiga (reisi peamise eesmärgi järgi):

% külastajatest, kes:	kõik	puhkusereis	tööreis	muu eesmärk
on Eesti päritolu (vanemad või ise sündinud Eestis)	37%	22%	6%	74%
omavad Eestis sugulasi või tuttavaid	57%	50%	25%	83%

% Norra turistidest, kes reisis koos kuni 15-aastaste lastega (reisi peamise eesmärgi järgi):

kõik	puhkusereis	tööreis	muu eesmärk	Eesti päritolu turistidest	turistidest, kes pole Eesti päritolu
23%	25%	3%	31%	37%	15%

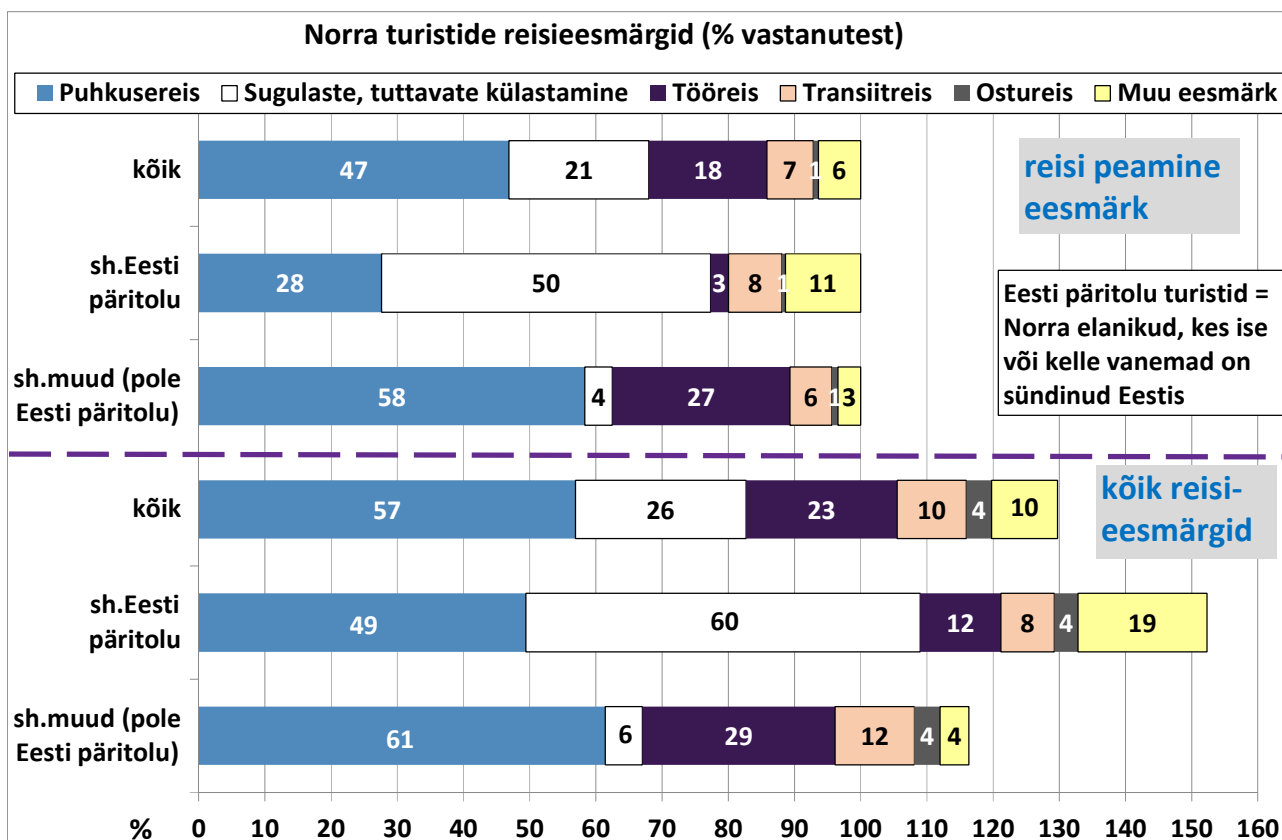
KÜSITLUSKOHT: Valimisse sattunud tööreisijatest valdav osa (93%) lahkus Eestist Tallinna lennujaama kaudu, samas puhkuse ja muudel eesmärkidel reisinutest üle poole lahkus Eestist laevaga Soome või Rootsi. Läti piiri kaudu Eestist lahkujaid (Läti suunas reisi jätkavaid vastajaid) oli marginaalselt (samas tuleb märkida, et piirikontrolli puudumise tõttu Läti piiril toimus ka seal küsitlemine üldiselt väga väikeses mahus). Kuna Norra turistid Eestit Venemaa külastusega üldiselt ei kombineeri, ei sattunud neid ka Vene piiril valimisse (kuigi seal viidi uuring üldiselt läbi suures mahus).

Norra turistide jagunemine küsitluskoha (Eestist lahkumise koha) järgi (% vastanutest):

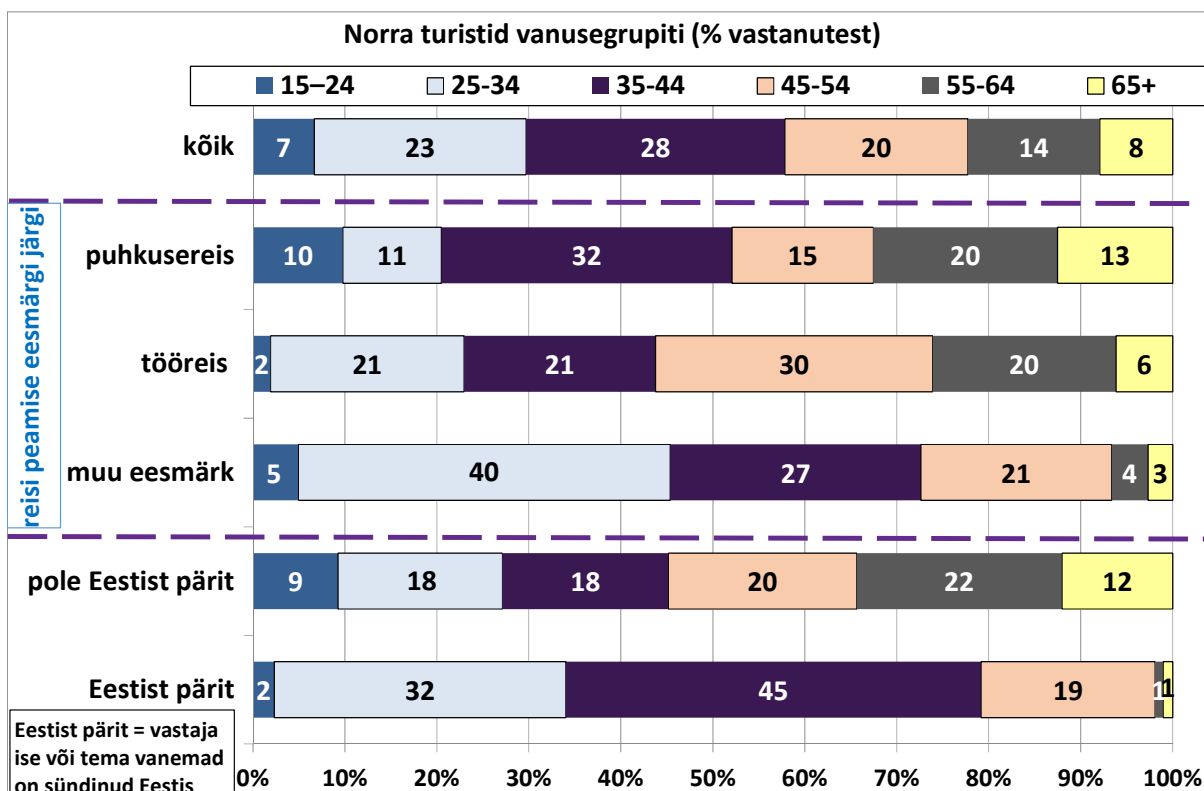
	kõik	puhkusereis	tööreis	muu eesmärk	Eestist pärit	pole Eestist pärit
Tallinna sadam	48	54	5	61	68	36
Tallinna lennujaam	47	40	93	34	28	59
Muu (peam. Läti piir)	5	5	2	5	4	5
kokku	100	100	100	100	100	100

REISI EESMÄRK: Need Norra turistid, kes ise või kelle vanemad on sündinud Eestis, reisivad Eestisse enamasti sugulaste / tuttavate külastamiseks või puhkuse veetmiseks. Üheks reisieesmärgiks nimetas sugulaste / tuttavate külastamist 60% ning peamiseks reisieesmärgiks 50% sellest segmendist. Puhkust nimetas üheks reisieesmärgiks 49% ja peamiseks reisieesmärgiks 28% Eesti päritolu turistidest. Seega 23% Eesti päritolu turistidest kombineeris tuttavate külastamise puhkusereisiga. 12% Eesti päritolu turistidest nimetas ühe eesmärgina tööga seotud reisi ja 8% transiitreisi.

Muudest Norra turistidest (kes ei ole Eesti päritolu) vaid vähesed kombineerisid mitu eesmärki. Suurem osa sellest segmendist tuli Eestisse puhkusereisile: 58% nimetas seda peamise eesmärgina. Teisel kohal oli sellel segmendil tööreis, mida nimetas peamise eesmärgina 27%. Muud eesmärgid on nendega võrreldes väga väikese osatähtsusega: 6% nimetas peamise eesmärgina transiitreisi, 4% sugulaste või tuttavate külastamist ja 4% muid eesmäärke.

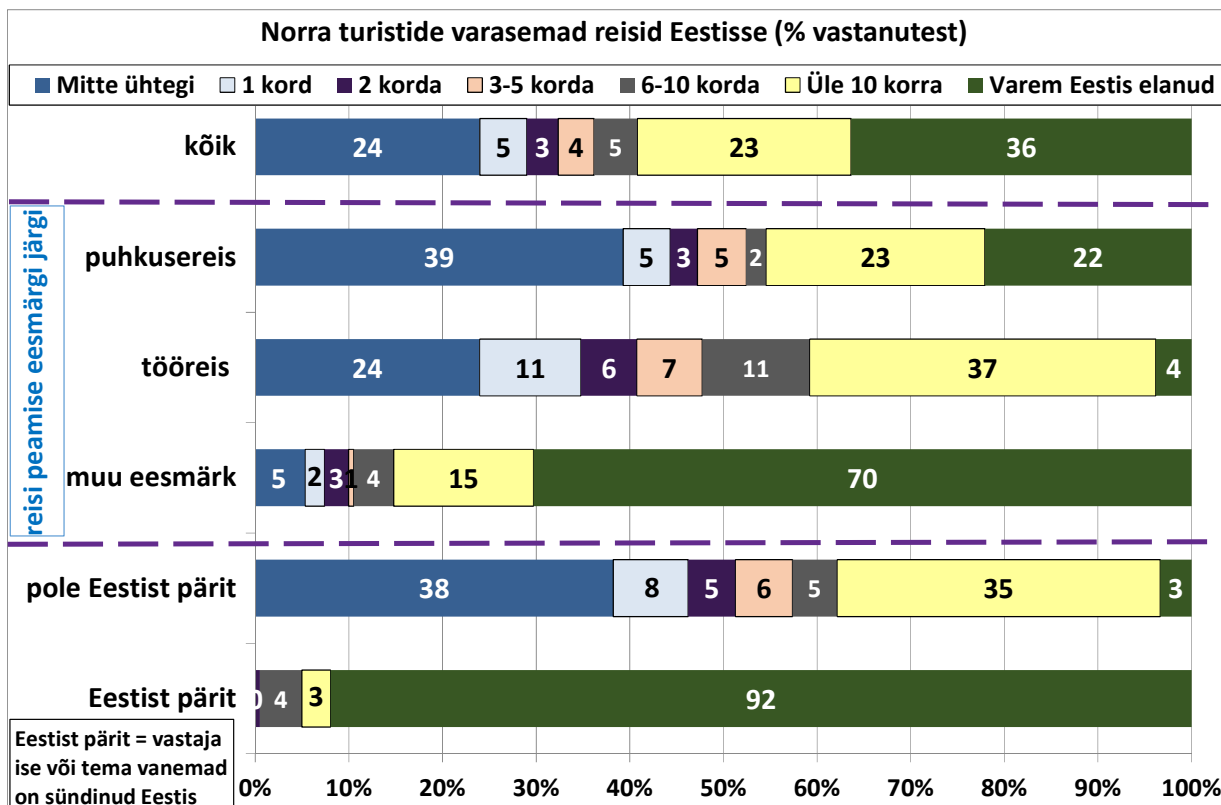

VANUSEGRUPID: Eesti päritolu Norra turistide seas domineerivad 25-44aastased inimesed: 35-44aastased moodustavad sellest sihtgrupist 45% ning 25-34aastased 32%. Muud Norra turistid jagunevad vanusegruppide lõikes tunduvalt ühtlasemalt. Võrreldes Norra elanikkonna üldise vanusjaotusega on nende seas siiski mõnevõrra vähem 15-24aastasi ja mõnevõrra rohkem 45-64aastasi.

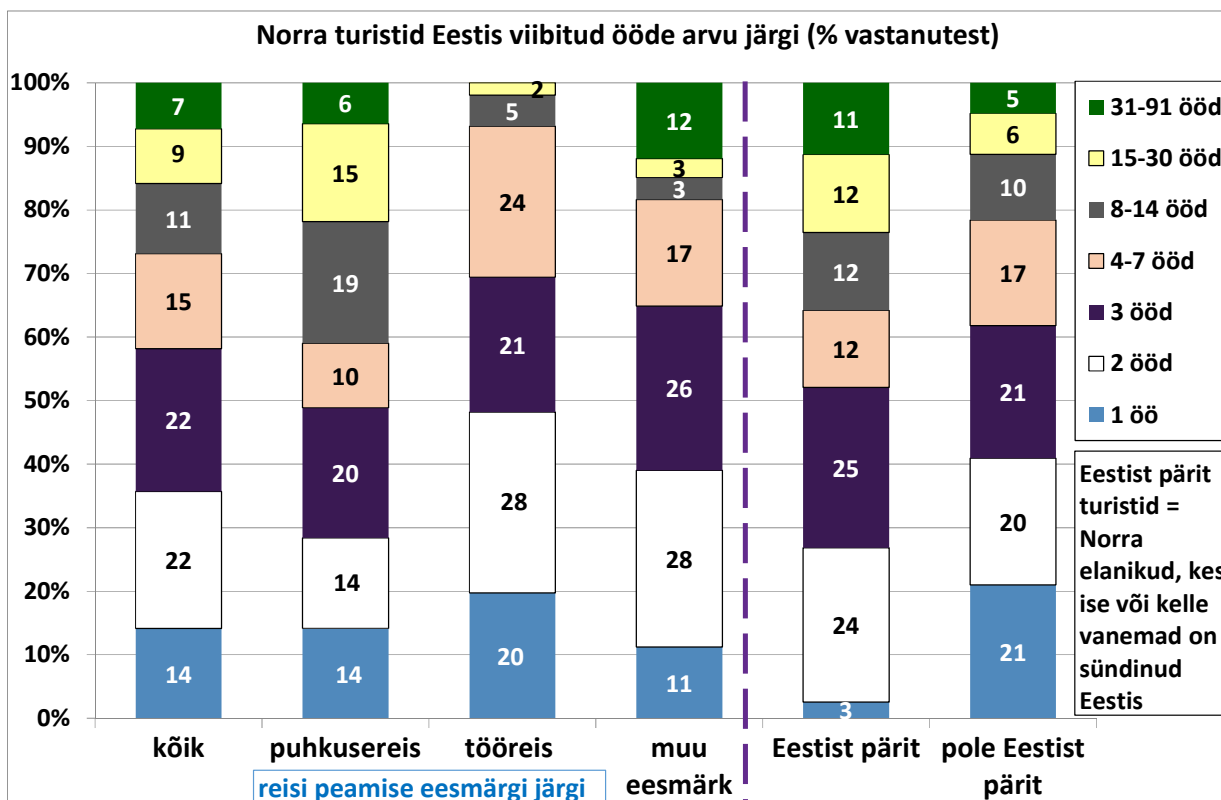

EELNEVAD REISID EESTISSE: Eesti päritolu Norra turistidest (kes ise või kelle vanemad on Eestis sündinud) 92% oli varem Eestis elanud ja ülejäänud olid korduvalt Eestis käinud. Muude Norra turistide seas (kes pole Eesti päritolu) oli esmakordseid Eesti külastajaid 38%, 1-2 korda Eestis käinuid oli 13%, 3-10 korda käinuid 11% ning üle 10 korra käinuid koguni 35%. 3% oli neid, kes on kunagi Eestis elanud (näiteks töö või õpingutega seoses). Seega on ka nende seas, kes pole Eesti päritolu, märkimisväärne hulk palju kordi Eestis käinuid (eelkõige on neid

tööreisijate seas). Siinkohal võiks veel märkida, et kõigi Norra turistide seas oli vaid 18% neid, kellel polnud Eestiga varasemaid kokkupuuteid või sidemeid (s.t. nad polnud varem Eestis käinud ega elanud ning neil polnud Eestis tuttavaid, sugulasi või pereliikmeid).

EESTIS VIIBIMISE KESTUS: Kõige lühemalt viibivad Eestis **tööreisijad**: 69% neist viibis Eestis 1-3 ööd ja 24% 4-7 ööd (seega kuni 7 ööd veetis Eestis 93% Norra tööreisijatest). Eestis ööbinud Norra **puhkusereisijatest** ligi pooled (49%) viibisid Eestis 1-3 ööd. 10% puhkusereisijatest veetis Eestis 4-7 ööd, samas üsna märkimisväärne hulk Norra puhkusereisijaid viibis Eestis suhteliselt kaua: 8-14 ööd viibinuid oli 19% ja veel pikemalt viibinuid koguni 22%. **Eesti päritolu inimesed** viibivad Eestis üldiselt mõnevõrra pikemalt kui muud Norra turistid. Ühe ööbimisega piirdus vaid 2,6% Eesti päritolu turistidest, pooled viibisid Eestis 2-3 ööd, 12% veetis Eestis 4-7 ööd, 12% 8-14 ööd ja 24% viibis Eestis veel pikemalt (muude Norra turistide seas oli kauem kui 14 ööd viibinuid 11%).

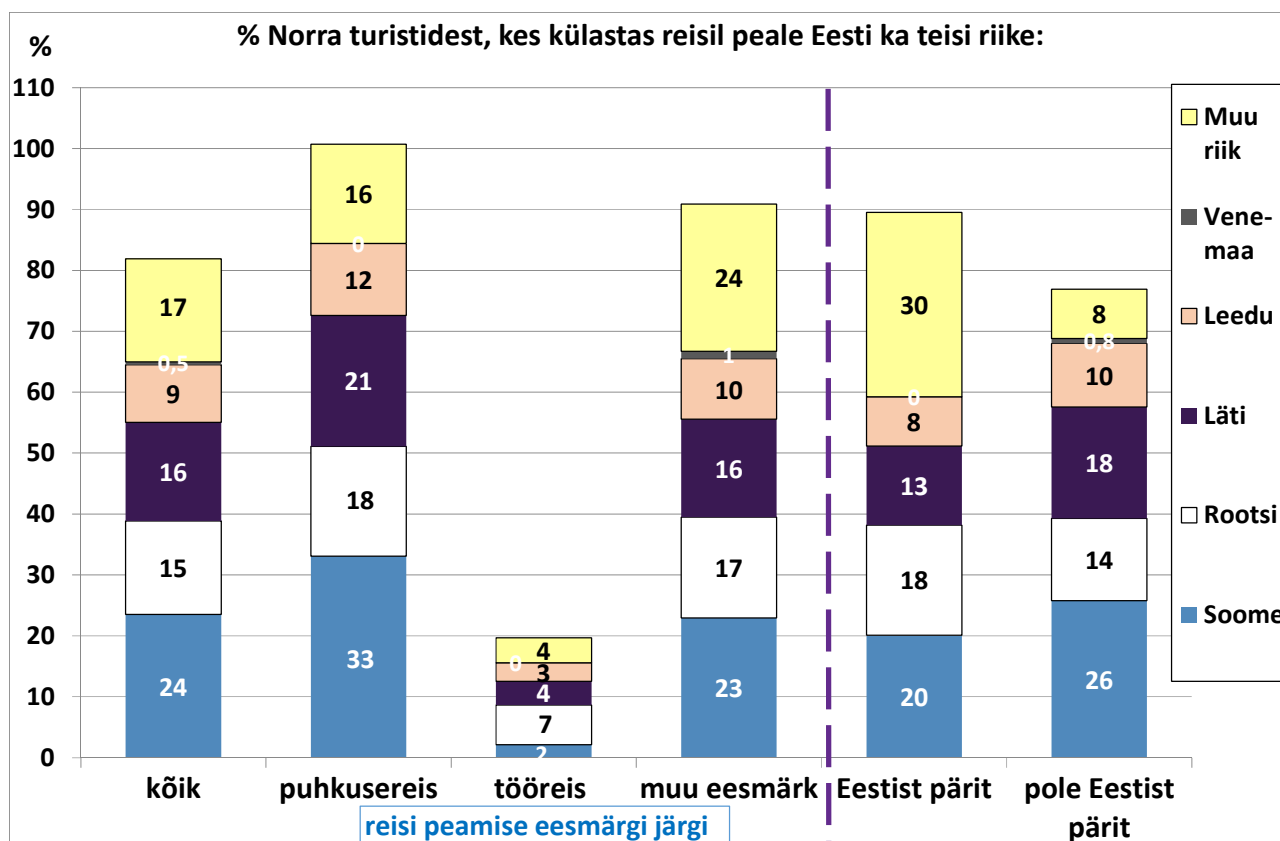

EESTI KOMBINEERIMINE TEISTE RIIKIDEGA: Puhkusereisijatest 52% külastas lisaks Eestile mõnda muud riiki – 16% käis lisaks Eestile veel ühes ja 25% veel kahes riigis. Kõige levinum oli Soome külastamine – seal käis lisaks Eestile 33% Norra puhkusereisijatest. 21% puhkusereisijatest käis lisaks Eestile Lätis, 18% Rootsis ja 12% Leedus. **Tööreisijatest** vaid 18% külastas lisaks Eestile mõnda muud riiki. Enamasti käisid nad sel juhul veel vaid ühes riigis (7% tööreisijatest käis lisaks Eestile veel Rootsis, 4% Lätis ja 3% Leedus). **Muudel eesmärkidel reisinutest** külastas lisaks Eestile mõnda muud riiki 52%. Ka nemad käisid sel juhul enamasti vaid ühes riigis. Kõige levinum oli Soome külastamine (seal käis 23% muudel eesmärkidel reisinutest), järgnesid Rootsi (16,6%) ja Läti (16,1%). Muude, joonisel esitamata riikide hulka märgiti erinevaid Eestist kaugemal asuvaid riike, näiteks Poolat, Taanit, Saksamaad, Türgit jm.

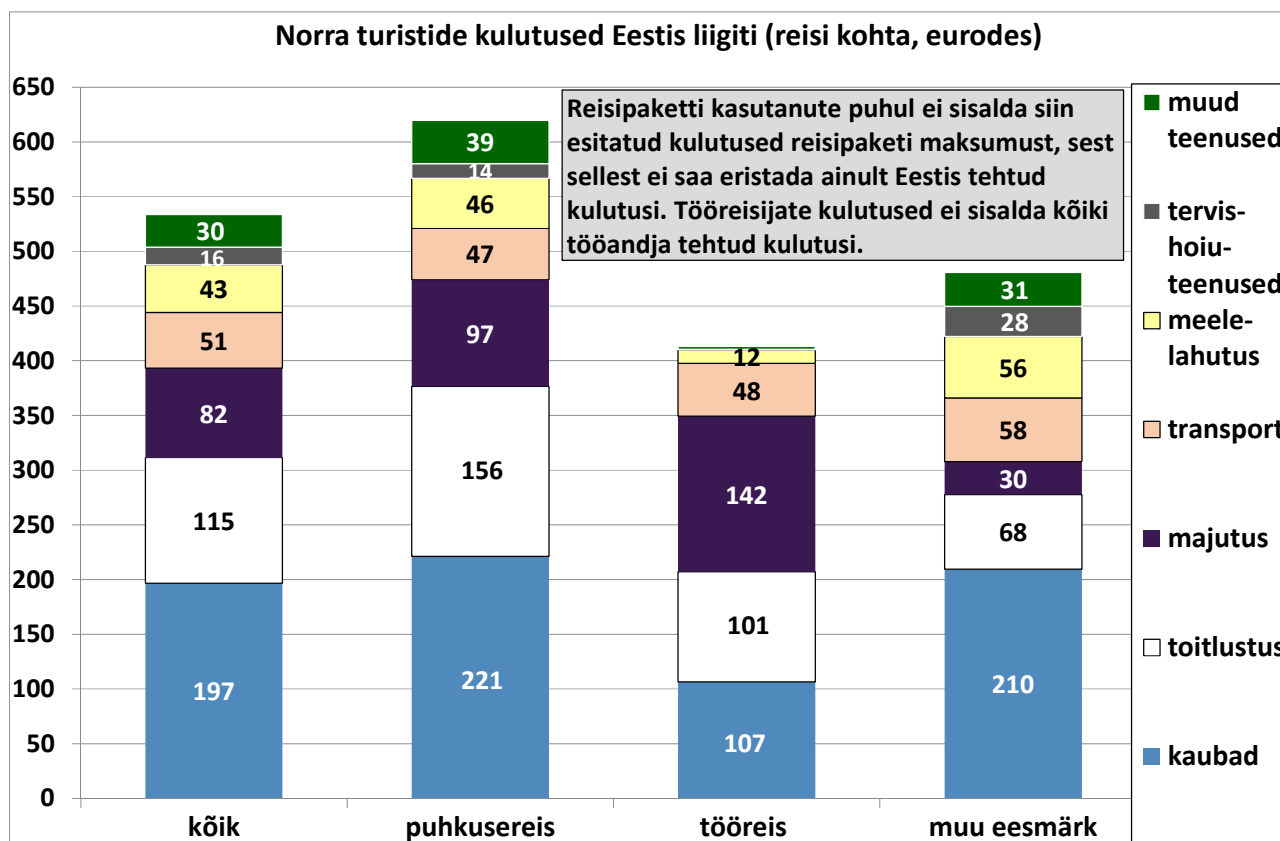
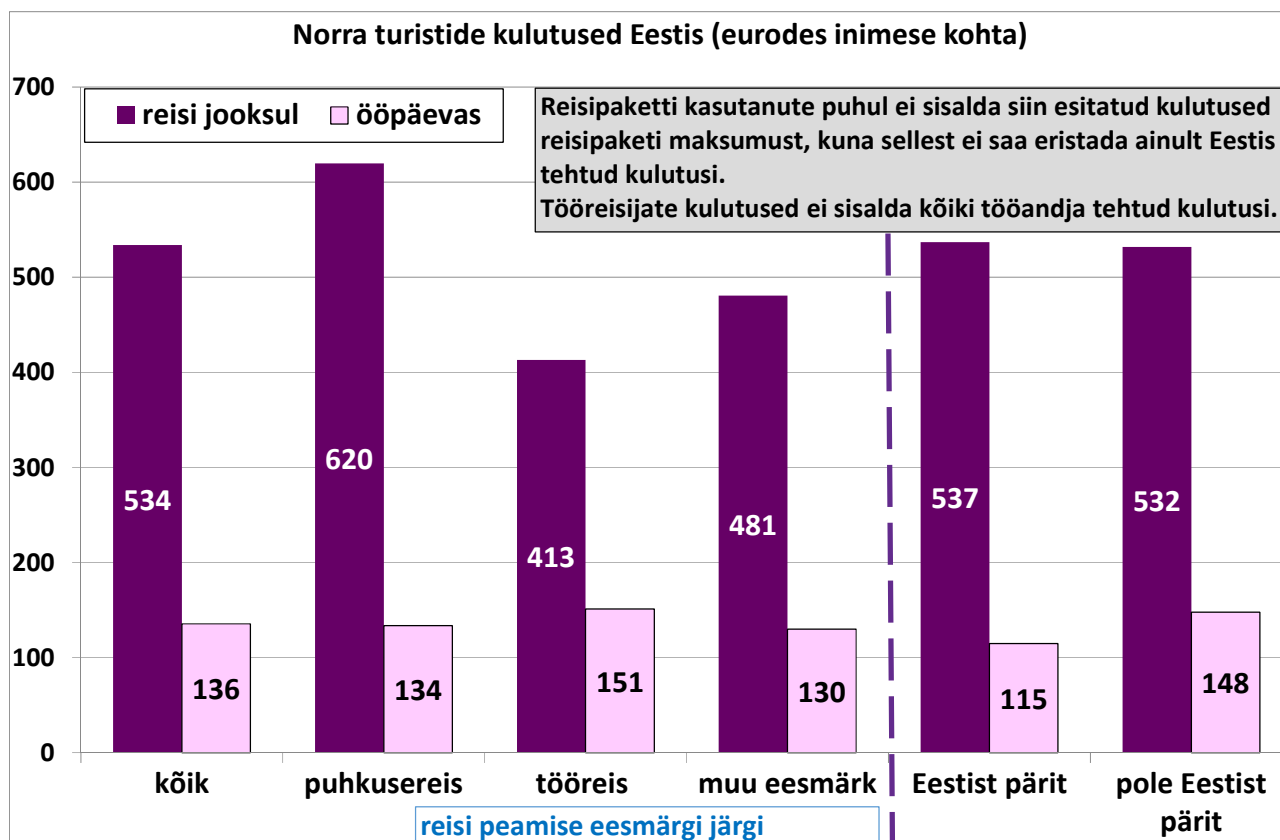
Eesti päritolu inimesed muudest Norra turistidest märkimisväärselt ei erinenud. **Eesti päritolu inimestest** külastas lisaks Eestile teisi riike 48%, muudest Norra turistidest 45%. **Eesti päritolu inimesed külastasid** muude Norra turistidega võrreldes veidi vähem Soomet, Lätit ja Leedut ning veidi rohkem Rootsit.

Kas külastasite reisil peale Eesti ka teisi riike? (% vastanutest)

	kõik	puhkusereis	tööreis	muu eesmärk
ei külastanud teisi riike	54%	48%	82%	48%
külastas lisaks ühte riiki	24%	16%	16%	37%
külastas lisaks kahte riiki	8%	25%	0%	2%
külastas lisaks kolme riiki	11%	11%	1%	5%
külastas lisaks 4 või rohkemat riiki	4%	0%	0%	9%
kokku	100%	100%	100%	100%

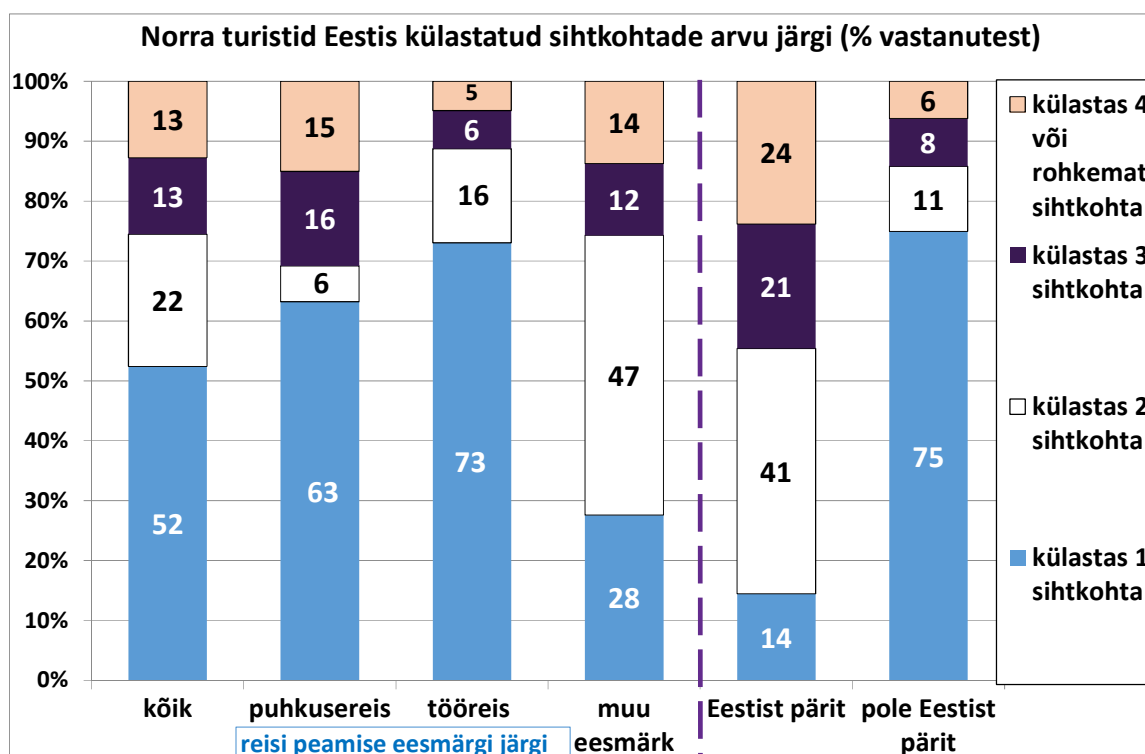
KULUTUSED: Eestis ööbinud Norra turist kulutas Eestis tarbitud kaupade ja teenuste eest reisi jooksul keskmiselt 534 eurot ja ööpäeva jooksul 136 eurot (kõik kulutused on näidatud inimese kohta, s.t. näiteks koos reisinud ja kulutanud pere kulutused on jagatud pereliikmete arvuga, sisaldades ka lapsi). Tuleb aga silmas pidada, et siin esitatud kulutused ei sisalda reisipaketti kasutanute puhul reisipaketi maksumust, kuna sellest ei saa eristada ainult Eestis tehtud kulutusi. Reisipaketti kasutas ööbimisega külastajatest 8,7%, sh. puhkusereisijatest 15%, tööreisijatest 6% ja muul eesmärgil reisinutest 1%. Keskmise reisipaketi maksumus oli 1109 eurot, ning see sisaldas transporti Norrast Eestisse (mõne vastaja puhul ka mõne muu riigi külastust lisaks Eestile). Samuti ei sisalda siin esitatud tööreisijate kulutused kõiki töandja makstud kulutusi (mida vastaja ise ei maksnud ja seetõttu ka ei teadnud). Eesti päritolu turistid kulutasid reisi kohta samapalju, kuid (tulenevalt veidi pikemast viibimise kestusest) ühe ööpäeva kohta siiski veidi vähem kui muud Norra turistid.

Tööreisijad kulutasid reisi kohta vähem (413 eurot), ööpäeva kohta aga veidi rohkem (151 eurot) kui puhkuse- ja muudel eesmärkidel reisinud. Tööreisijad kulutasid puhkuse- ja muudel eesmärkidel reisinutega võrreldes rohkem majutusele (142 eurot), samas ostudele kulutasid tööreisijad poole vähem (107 eurot) kui puhkuse- ja muudel eesmärkidel reisinud (kes kulutasid üle 200 euro). Lisaks majutusele ja ostudele kulutasid tööreisijad keskmiselt 101 eurot toitlustusele ja 48 eurot transpordile, samas meelelahutusele ja muudele teenustele kulutasid nad minimaalselt. **Puhkusereisijate** kõige olulisem kuluartikkel oli kaupade ost, millele nad kulutasid 221 eurot ehk 36% Eestis tehtud kogukulutusest. Veerand kogukuludest ehk 156

eurot kulutasid nad toitlustusele. Majutusele kulutati keskmiselt 97 eurot puhkusereisija kohta, kuid siin tuleb arvestada, et keskmine kulutus majutusele on suhteliselt madal seetõttu, et tasulist majutust kasutas üldse vaid 56% puhkusereisijatest. Muudele teenustele (meelelahutusele ja vaba aeg, transport, raviteenused, iluteenused jm.) kulutasid puhkusereisijad keskmiselt 146 eurot. **Muudel eesmärkidel reisinud** kulutasid ostudele peaaegu sama palju (210 eurot) kui puhkusereisijad. Puhkusereisijatega võrreldes kulutasid nad veidi rohkem transpordile, vaba aja veetmisele ja raviteenustele, kuid oluliselt vähem toitlustusele ja majutusele. See tuleneb sellest, et suurem osa muudel eesmärkidel reisinutest kasutas tasuta majutust tuttavate juures või oma elamispinnal ning ilmselt käisid nad seetõttu ka vähem väljas söömas ja ostsid rohkem toidukaupu kauplustest (mis kajastuvad kaupade ostuna, mitte toitlustusena).

KÜLASTATUD KOHAD: Eesti päritolu turistidest valdav osa käis Eestis mitmes sihtkohas, muudest Norra turistidest suurem osa aga piirdus ühe sihtkohaga. **Eesti päritolu turistidest** vaid 14% käis ainult ühes sihtkohas ja 41% kahes sihtkohas, samas 45% käis vähemalt kolmes sihtkohas. **Muudest Norra turistidest** 75% käis ühes sihtkohas, 11% kahes sihtkohas ja 14% vähemalt kolmes sihtkohas. **Tööreisijatest** 73% ja **puhkusereisijatest** 63% käis vaid ühes sihtkohas, **muudel eesmärkidel reisinutest** aga käis ühes sihtkohas vaid 28%, samas 47% neist käis kahes sihtkohas ja 26% vähemalt kolmes sihtkohas (eelkõige on see seotud sugulaste ja tuttavate külastamisega).

Eesti päritolu turistidest 92% käis reisi jooksul Tallinnas, 50% Pärnus, 22% Haapsalus, 18% Tartus, 14% Võrus ja 11% Saaremaal. **Muudest Norra turistidest** 98% käis reisi jooksul Tallinnas, 11% Tartus, 6,6% Rakveres, 6,4% Pärnus, 5,6% Võrus ja 5,4% Haapsalus. Puhkusereisijatele olid Tallinna järel tähtsusetult järgmised sihtkohad Pärnu ja Haapsalu, tööreisijatele Tartu, Rakvere ja Narva, ning muudel eesmärkidel reisinutele Pärnu, Tartu ja Võru.

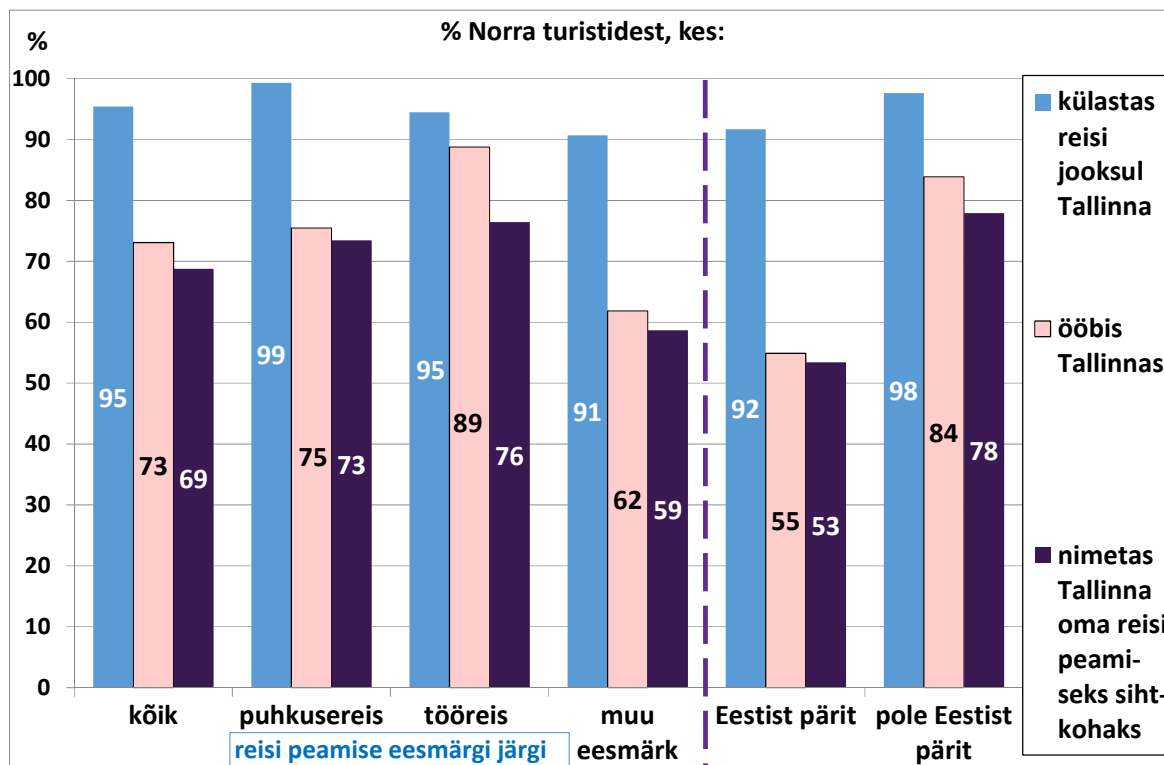
% Norra turistidest, kes külastas reisi jooksul nimetatud sihtkohta (tabelis on näidatud ainult suurema osatähtsusega sihtkohad)

	kõik	puhkusereis	tööreis	muu eesmärk	Eestist pärit	pole Eestist pärit
Tallinn	95	99	95	91	92	98
Pärnu	23	24	4	31	50	6,4
Tartu	14	10	8	22	18	11
Haapsalu	12	17	0	11	22	5,4
Võru	9	7,5	2	14	14	5,6
Rakvere	5,3	7,2	8	1,5	3,3	6,6
Saaremaa	4,6	8,3	2	1	11	0,5

Kuigi peaaegu kõik Norra turistid külastasid reisi jooksul Tallinna, nimetati Tallinna **reisi peamise sihtkohana** oluliselt vähem (Tallinna külastuseks ei loetud seda, kui vastaja saabus Eestisse Tallinna sadama või lennujaama kaudu ja sõitis sealt kohe edasi mõnda teise Eesti piirkonda). **Eesti päritolu**

turistidest nimetas **reisi peamise sihtkohana** Tallinna 53%, Pärnut 12%, Haapsalut 10% ja Saaremaad 9,5%. Muudest Norra turistidest 78% nimetas peamiseks sihtkohaks Tallinna ja 6% Pärnut.

Järgnev joonis näitab kokkuvõtlikult Tallinna tähtsust ööbimis- ja sihtkohana. Eesti päritolu turistidest külastas Tallinna 92%, kuid Tallinnas ööbis vaid 55% ja Tallinna oma peamiseks sihtkohaks nimetas 53%. Muudest Norra turistidest peaaegu kõik (98%) külastasid Tallinna ning valdav osa (84%) ka ööbis Tallinnas. Peamiseks sihtkohaks nimetas seda neist 78%.

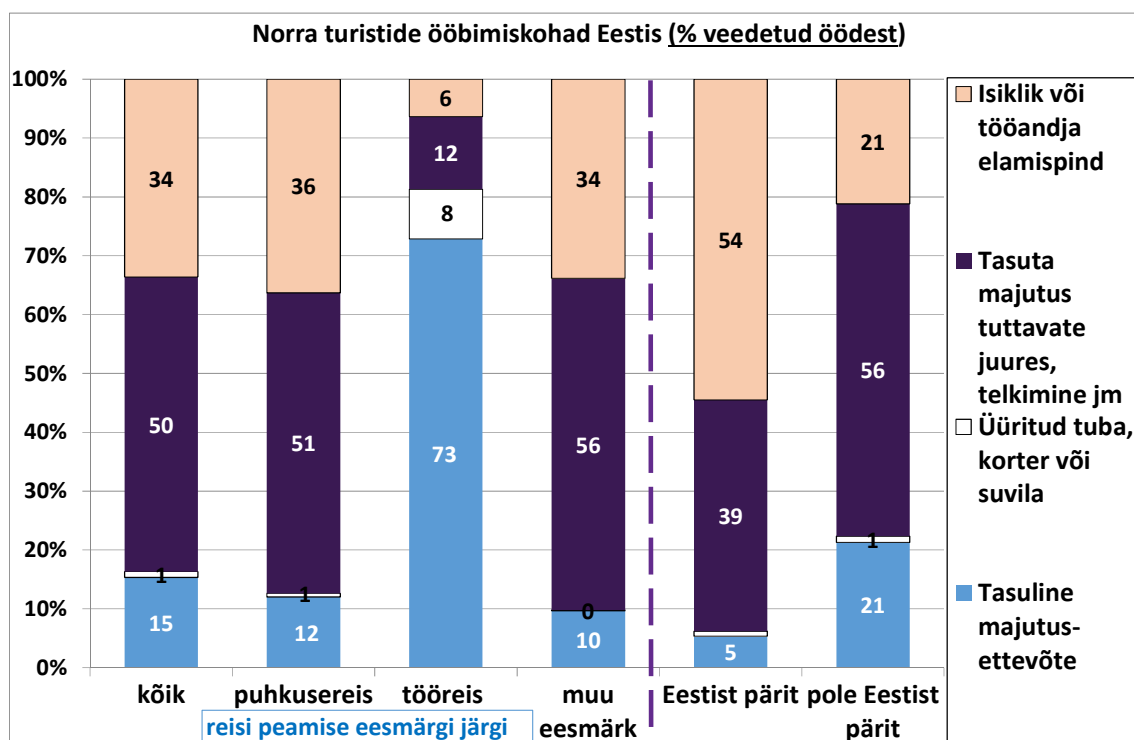
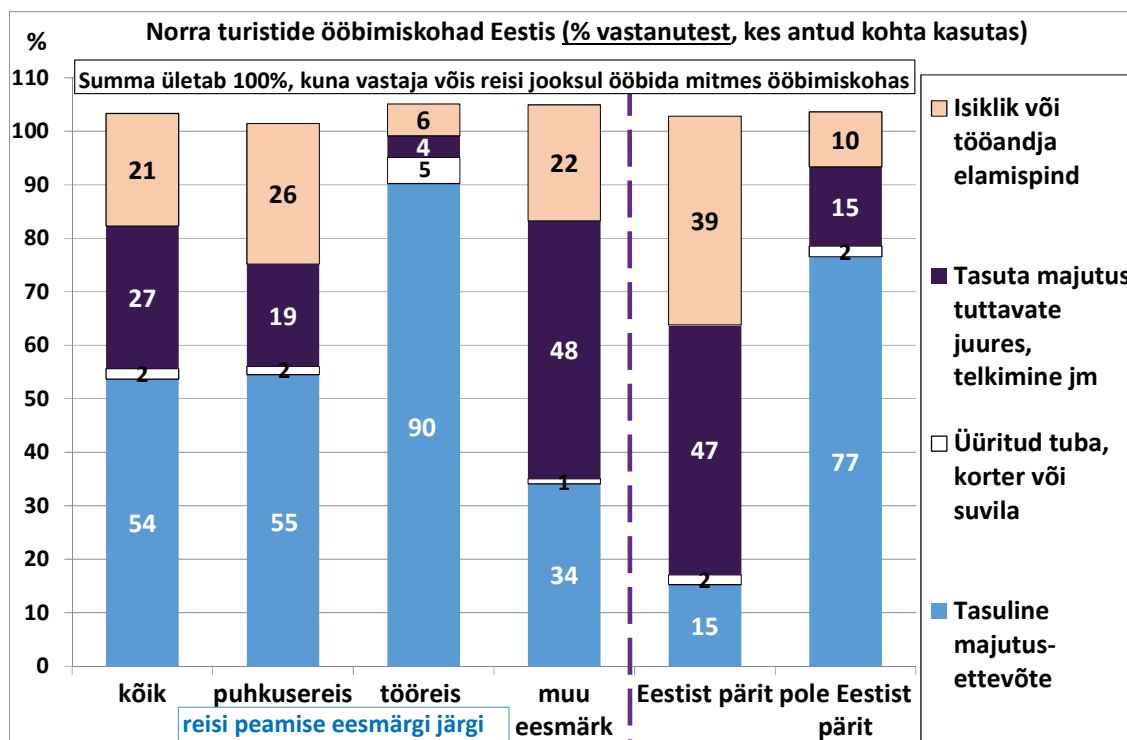
MAJUTUSKOHAD: 53% Norra turistidest kasutas ainult tasulist majutust, 45% ainult tasuta majutust (mille hulka loetakse ka enda või tööandja elamispind) ja 2% kasutas reisi jooksul nii tasulist kui ka tasuta majutust. **Tööreisijatest** kasutas ainult tasulist majutust koguni 90%, **puhkusereisijatest** aga 55% ja **muudel eesmärkidel reisinutest** vaid 31%. **Eesti päritolu turistid** kasutasid valdavalt tasuta majutust (84%), samas siiski 14% neist kasutas ainult tasulist majutust ja 2% kasutas lisaks tasuta majutusele reisi jooksul ka tasulist majutuskohta. Tasuta majutust kasutas ka ligi veerand neist, kes pole Eesti päritolu.

Norra turistide jagunemine tasuta ja tasulise majutuse kasutamise järgi (% vastanutest)

	kõik	puhkusereis	tööreis	muu eesmärk	Eestist pärit	pole Eestist pärit
ööbis ainult tasulises majutuses	53	55	90	31	14	76
ööbis ainult tasuta majutuses	45	44	8	66	84	22
kasutas nii tasulist kui ka tasuta majutust	2	1	2	3	2	2
kokku	100	100	100	100	100	100

Eesti päritolu turistidest 47% kasutas ööbimiskohana tasuta majutust sugulaste või tuttavate juures, 39% isiklikku (või tööandja) elamispinda ja 17% tasulist majutusettevõtet. Kuna aga oma elamispinnal ööbiti kauem kui muudes ööbimiskohtades, veetsid Eesti päritolu turistid 54% Eestis veedetud öödest oma elamispinnal, 39% tuttavate juures ja vaid 6% tasulises majutuskohtas. Valdav osa (79%) **neist, kes pole Eesti päritolu**, kasutas reisi jooksul tasulisi majutuskohti, tuttavate juures ööbis 15% ja enda või tööandja elamispinda kasutas 10%. Samas veedetud ööde arvestuses oli ka selle sihtgrupi puhul ülekaalus tasuta majutus: 56% Eestis veedetud öödest veetis see sihtgrupp tuttavate juures, 21% enda või tööandja elamispinnal ja vaid 22% tasulises majutusettevõttes.

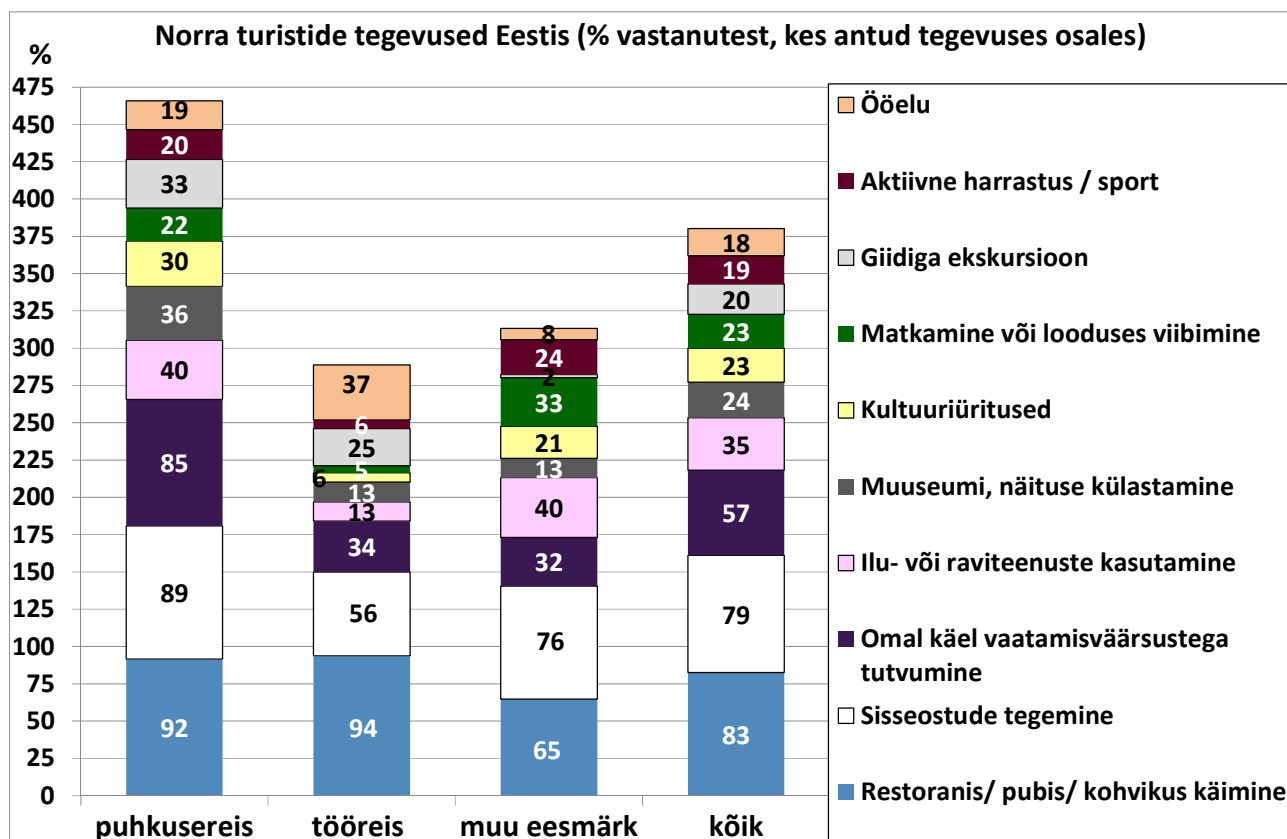
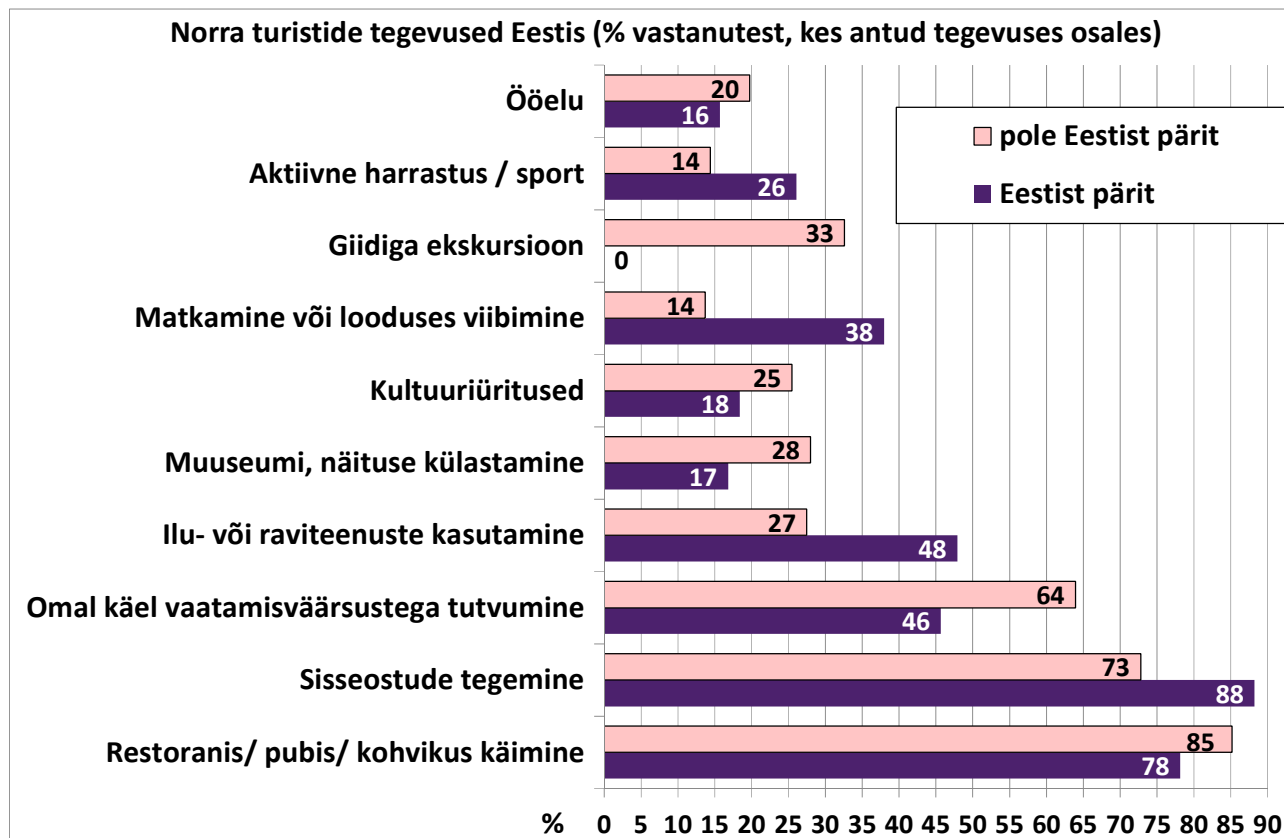

TEGEVUSED EESTIS: Eesti päritolu turistidest 88% tegi sisseoste, 78% käis restoranis, pubis või kohvikus. Tähtsuset kolmandal kohal oli neile ilu- või raviteenuste kasutamine (48%) ja neljandal vaatamisväärsustega tutvumine omal käel (46%). Võrreldes muude Norra turistidega oli Eesti päritolu turistide seas rohkem looduses viibijaid (38%) ja aktiivsete harrastustega tegelejaid (26%), vähem aga kultuurisündmuste ja näituste külastajaid. Muudest Norra turistidest (kes pole Eesti päritolu) 85% käis restoranis, pubis või kohvikus, 73% tegi sisseoste ja 64% tutvus iseseisvalt vaatamisväärsustega. Muudest tegevustest võttis osa tunduvalt väiksem hulk turiste: 33% käis giidiga ekskursioonil, 28% käis näitustel, 27% kasutas ilu- või raviteenuseid, 25% käis kultuurisündmustel ja 20% nautis ööelu. Küsitud tegevustest kõige vähem pakkusid sellele segmendile huvi looduses viibimine ja aktiivsete harrastustega tegelemine (14%). Siinkohal võiks veel märkida, et suurem osa neist, kes osales giidiga ekskursioonil, ilmselt ostis / broneeris ekskursiooni Eestis kohapeal. Vaid 35% neist, kes osales giidiga ekskursioonil, kasutas Eestisse reisimisel pakettreisi (kuhu võis ka kuuluda ekskursioon, kuigi seda uuringus eraldi ei küsitud).

Ootuspäraselt võtavad erinevatest tegevustest kõige vähem osa **tööreisijad**, kellel tööasjade kõrval jääb muudeks tegevusteks vähem aega ja kes ka viibivad Eestis lühemalt kui muudel eesmärkidel reisinud turistid. Restoranides

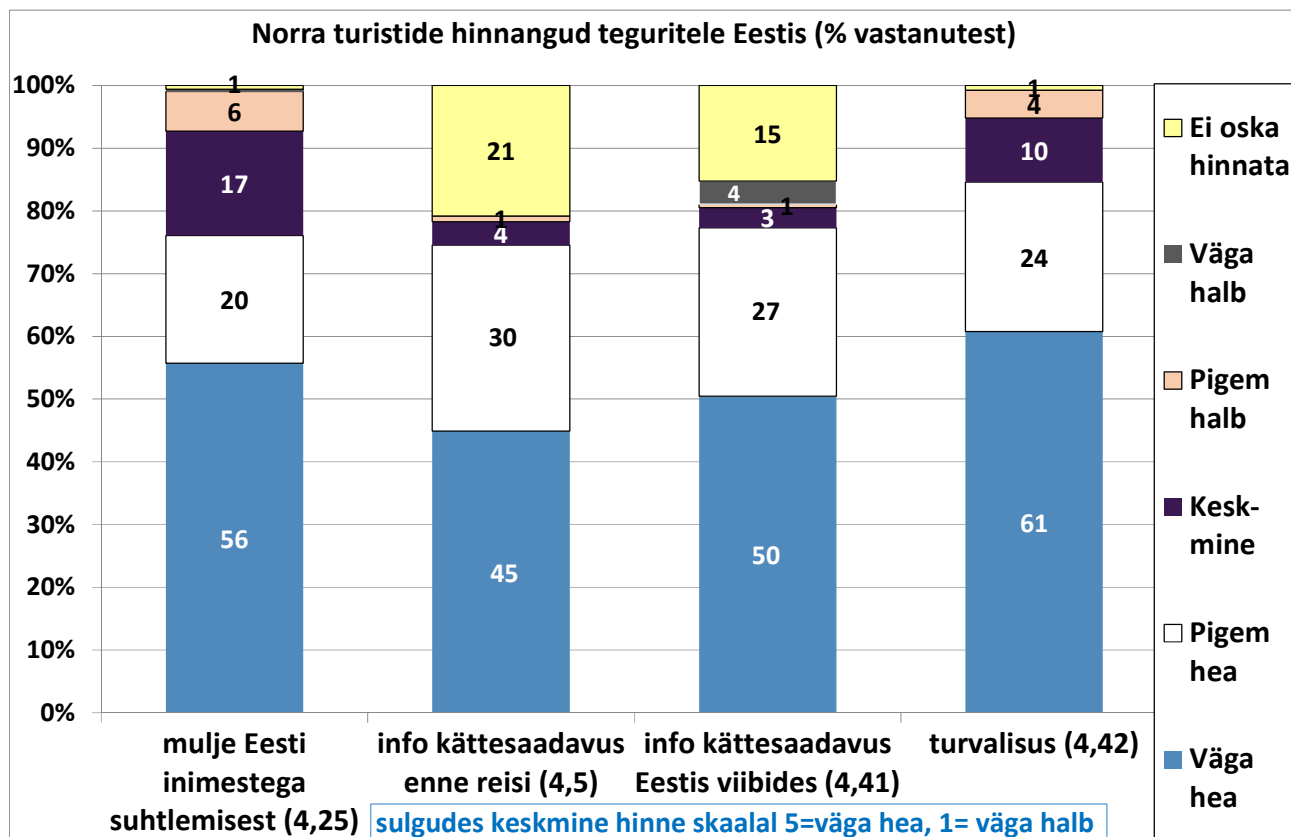

/ kohvikutes käisid neist peaaegu kõik (94%). 56% tööreisijaist tegi sisseoste, 37% nautis ööelu ja 34% tutvus omal käel vaatamisväärsustega. Ka organiseeritud ekskursioonidel käisid nad suhteliselt palju (25%). Ekskursioonil käinud tööreisijatest pooled olid konverentsireisijad (kellel see võis kuuluda konverentsil osalejatele pakutud programmi hulka) ja pooled olid muud tööreisijad. **Puhkusereisijate** populaarseimad tegevused olid restoranides/ kohvikutes käimine (92%), sisseostude tegemine (89%) ja omal käel vaatamisväärsustega tutvumine (85%). **Muudel eesmärkidel reisinutest** 76% tegi sisseoste, 65% käis väljas söömas ja 40% kasutas ilu- või raviteenuseid.

HINNANG REISILE: Kuna valdav osa Norra turistidest on varem Eestis käinud (seejuures paljud on käinud korduvalt või on varem Eestis elanud), on loomulik, et suurem osa (2/3) hindas reisi ootustele vastavaks. Siiski pidas 24% reisi oodatust paremaks ja 8% koguni oodatust palju paremaks. Vaid 1,4% nimetas reisi oodatust halvemaks, samas oodatust palju halvemaks ei nimetanud seda keegi. Nende seas, kes polnud varem Eestis käinud, oli ülejäänud turistidega võrreldes tunduvalt vähem neid, kes pidasid reisi ootustele vastavaks (47%) ja tunduvalt rohkem neid, kes nimetasid reisi oodatust paremaks (41%).

Rahulolu küsitud 4 teguriga oli kõrge: keskmised hinded olid kõik 4,25 ja 4,5 vahemikus (skaalal, kus 5 on väga hea ja 1 väga halb).

Kuidas vastas reis ootustele? (% vastanutest)

	kõik	puhkusereis	tööreis	muu eesmärk	pole Eestis käinud
Palju parem oodatust	8	16	2	2	10
Parem oodatust	24	18	31	27	41
Vastas ootustele	66	64	67	69	47
Halvem oodatust	1,4	2,2	0	1,1	1,8
Palju halvem oodatust	0	0	0	0	0
Kokku	100	100	100	100	100